

Motion till riksdagen 2008/09:Fi23

av Lars Ohly m.fl. (v)
med anledning av prop. 2008/09:99

2009 års proposition om vårtilläggsbudget

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
3	Inledning	4
4	Stoppa uppsägningarna i kommunerna	4
5	Tidigarelägg infrastrukturprojekt	5
5.1	Konkreta banprojekt med byggstart under 2009 eller inom ett år.....	5
5.1.1	Underhållsåtgärder (360 mnkr)	5
5.1.2	Plattformsförlängningar Göteborg–Alingsås samt Göteborg– Kungsbacka (35 mnkr).....	5
5.1.3	Upprustning av järnvägar för gruvdrift i Dannemora (35 mnkr) ..	6
5.1.4	Utredning och projektering av höghastighetsjärnväg (250 mnkr) .	6
5.2	Konkreta vägprojekt med byggstart under 2009 eller inom ett år	6
5.2.1	Sidoområdesåtgärder, miljöåtgärder, ny beläggning m.m. (500 mnkr)	6
5.2.2	E 4 Boviken–Rosvik (Piteå) (30 mnkr)	6
5.2.3	Mitträckessatsningar i olika delar av landet (600 mnkr).....	6
5.2.4	Upprustning av vägnät (400 mnkr).....	6
6	Rättsväsendet	6
7	Rödgrönt ROT-avdrag.....	7
8	Ge alla unga en chans.....	8
8.1	A. Ge alla nittiotialister en chans.....	9
8.1.1	Sommarundervisning för studenter utan grundläggande behörighet	10
8.1.2	Sommarjobb	10
8.1.3	10 000 fler sommarkurser i högskolan	10
8.1.4	Karriär- och studierådgivning till unga.....	10
8.2	B. Investera i utbildning och praktik som ger jobb	10
8.2.1	Ett brett ungdomslyft.....	11
8.2.2	Fler utbildningsplatser på komvux, KY och högskola.....	12

Fel! Okänt namn på

8.2.3	Traineeprogram i välfärden	12
8.2.4	Praktik- och karriärcoachning på högskolan.....	12
8.2.5	Praktik för nytexaminerade akademiker	12
8.2.6	Starta eget för unga.....	12
8.3	C. Snabbare och flexibla insatser för långtidsarbetslösa ungdomar.....	13
8.3.1	Snabbare och mer flexibla vägar till aktiva insatser	13
8.3.2	Bättre stöd till unga med funktionsnedsättning.....	14
8.3.3	Möjlighet till längre praktik och utbildningar.....	14
8.3.4	Läringsplatser för långtidsarbetslösa ungdomar	14
8.3.5	Jobbutbildning till unga	14
8.3.6	Förstajobbetavdrag	14
9	Rödgrönt miljöfordonspaket.....	15
9.1	Tydlig miljöbilsdefinition.....	16
9.2	Beskattning av fordon.....	16
9.3	Miljöbilspremie	16
9.4	Allmän skrotningspremie	16
9.5	Upp till 25 000 kr i grön bonus: kombinerad skrotnings- och miljöbilspremie.....	16
9.6	Stimulans för utbyggnad av infrastruktur för nya bränslen	17
9.7	Efterhandskonvertering	17
9.8	Omställning av tunga fordon	17
10	Övriga förslag.....	18
10.1	Expansionen av Regeringskansliet	18
10.2	Inga mer pengar till Swedfund.....	18
10.3	Ingen utförsäljning av Nord Pool ASA.....	19
10.4	Offentligt biträde i utlänningsärenden	19
10.5	Försäkringskassan.....	19
10.6	Bidrag till psykiatri.....	20
10.7	Bidrag till lönegarantiersättning	20
10.8	Sametingsbyggnaden i Kiruna	20

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag till höjning av de generella statsbidragen med 5 miljarder kronor från 2009.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag på hur inkomst- och kostnadsutjämningen kan tillämpas på det tillfälliga konjunkturstödet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om ytterligare medel till rättsväsendet.
4. Riksdagen beslutar om ändrade ramar för utgiftsområden för 2009 enligt specifikationen i tabell 1.

Tabell 1. Förändringar av utgiftsramar 2009

Utg. omr.		Förändring
1	Rikets styrelse	-76 000
8	Migration	70 000

5. Riksdagen anvisar ändrad fördelning av utgifter för 2009 i enlighet med specifikationen i tabell 2.

Tabell 2. Förändringar av utgifter 2009

Utg. omr.	Anslag		Förändring
1	1:4	Regeringskansliet m.m.	-81 000
1	3:1	Sametinget	5 000
8	1:5	Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsnämnden	70 000

6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda anslaget 1:1 Bistandsverksamhet besluta om kapitaltillskott om 300 000 000 kr till det statligt ägda bolaget Swedfund International AB (avsnitt 2.2.7) enligt vad som anförs i motionen.
7. Riksdagen avslår förslaget att bemyndiga regeringen att avyttra aktier i Nord Pool ASA eller avveckla bolaget.
8. Riksdagen avslår den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 8 Migration uppförda anslaget 1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden.
9. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med ett förslag på ytterligare ökning av Försäkringskassans anslag.
10. Riksdagen avslår den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 1:8 Bidrag till psykiatrin.

Fel! Okänt namn

3 Inledning

Allteftersom krisen har fördjupats har Vänsterpartiet lagt fram nya förslag till hur vi kan motverka den stigande arbetslösheten. Redan i den motion vi skrev med anledning av regeringens höstbudgetproposition (2008/09:Fi271) tog vi upp åtgärder för att hindra det då begynnande krisförloppet. När prognoserna sedan fortsatte att förvärras lade vi fram förslag på ytterligare åtgärder i två motioner (2008/09:Fi9 och 2008/09:Fi16). Bland annat föreslog vi ett investeringsstöd till kommunerna, bildandet av en riskkapitalfond och offensiva arbetsmarknadspolitiska satsningar. De förslagen tar vi inte upp igen här annat än när vi har utvecklat dem eller situationen har förändrats.

4 Stoppa uppsägningarna i kommunerna

På kort tid har ett stort antal människor förlorat sina jobb i välfärdssektorn. I många fall har det handlat om tidsbegränsade anställningar som upphört, i andra om direkta uppsägningar. Redan under 2008 varslades ca 2 500 personer i kommunerna, och det har snabbt blivit värre: Kalix kommun har tvingats låna pengar till löner, i Norrbottens läns landsting varslas anställda i vården, i Gävle varslas lärare och i Ystad skjuts investeringar på framtiden. Sparpaket läggs fram i Åtvidaberg, Sunne, Gullspång och Sorsele. Stora personalneddragningar planeras inom sjukvården på Karolinska och Akademiska sjukhusen. Lärarförbundet konstaterar att 2010 kommer att bli ”ett nattsvart år för skolorna”: två tredjedelar av kommunerna skär ned på skolornas verksamhet 2009 och 1 300 lärarvarsel är redan lagda eller planerade.

Intresset har hittills varit lågt från regeringen att göra något åt situationen. Trots att Konjunkturinstitutet uppskattar att det skulle krävas minst 12 miljarder kronor i tillskott för att antalet arbetade timmar 2010 ska hålla sig på 2008 års nivå, väljer regeringen att bara skjuta till 7 miljarder kronor. Det sker också i sista minuten: SKL har under lång tid begärt besked om statsbidragen 2009 och 2010 för att kommunerna ska kunna planera sina verksamheter, men inte fått något svar.

De minst 5 miljarder kronor som fattas inför 2010 motsvarar över 10 000 heltidsjobb i välfärden. Det betyder att mängder av arbetstimmar som hade investerats i samhällsekonomin nu går förlorade. Den ekonomiska skillnaden för stat och kommuner mellan att betala lön eller a-kassa är mycket liten. Få besparingar gör så stor skada per indragen krona som uppsägningar i välfärden.

För Vänsterpartiet är kvaliteten inom välfärdssektorn av fundamental betydelse. Regeringen må se krisen som ett politiskt tillfälle att skära ned på välfärdstjänsterna – vi ser den som en period där det är särskilt ekonomiskt betydelsefullt att tvärtom öka dem. I vår höstbudgetmotion föreslog vi värdesäkrade statsbidrag för samtliga år 2009–2011. Vi föreslog också ett särskilt sysselsättningsstöd till de kommuner och landsting som nyanställer,

dimensionerat för att finansiera 45 000 nyanställningar på tre år. Sammantaget tillförde vi kommunsektorn en real nivåförstärkning av kommunernas resurser med minst 9,4 miljarder kronor för 2009, 17,6 miljarder kronor för 2010 och 28,6 miljarder kronor för 2011.

I det här sammanhanget ser vi en uppräknings av statsbidragen som det viktigaste kravet att lyfta fram. Det är också avgörande att kommuner och lands-ting får en tydlig signal om att uppräknings kommer att fortsätta kontinuerligt, så att de ges ordentliga planeringsförutsättningar. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med ett förslag till höjning av de generella statsbi- dragen med 5 miljarder kronor från 2009.

De 7 miljarder kronor regeringen föreslår som ett tillfälligt konjunkturstöd förbigår det kommunala utjämningsystemet. Det innebär t.ex. att kommuner med en hög andel barn, ungdomar och äldre får samma tillskott per kommu- ninvånare som en kommun med låg andel. Det är en både principiellt och praktiskt dålig utgångspunkt. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med ett förslag på hur inkomst- och kostnadsutjämnings kan tillämpas på det tillfälliga konjunkturstödet.

5 Tidigarelägg infrastrukturprojekt

Vänsterpartiet vill stimulera ekonomin genom att tidigarelägga ett antal bygg- starter inom infrastrukturen. Enligt Vägverket och Banverket finns det möj- lighet att redan detta år påbörja byggstarter som motsvarar drygt 2,1 miljarder kronor. Det är alltså extrasatsningar som kan ske utöver det som regeringen avsatt i sin närtidssatsning.

På järnvägssidan vill vi därför öka investeringarna med 650 mnkr för att stimulera ekonomin redan 2009. Inom vägtrafiken föreslår vi att investeringar tidigareläggs 2009 motsvarande 1 530 mnkr.

5.1 Konkreta banprojekt med byggstart under 2009 eller inom ett år

5.1.1 Underhållsåtgärder (360 mnkr)

Här handlar det om underhåll av kontaktledningar och spårväxlar, trädsäk- ring och slyröjning samt mindre spårbyten och spårupprustningar. Åtgärder- na förbättrar kvaliteten i trafiken och ökar punktligheten. Det är framför allt i storstadsområdena åtgärderna skulle ske.

5.1.2 Plattformsförlängningar Göteborg–Alingsås samt Göteborg–Kungsbacka (35 mnkr)

Med en förlängning av plattformar ökar kapaciteten i regionaltågtrafiken eftersom man då kan trafikera stationerna med längre tåg.

Fel! Okänt namn på

5.1.3 Upprustning av järnvägar för gruvdrift i Dannemora (35 mnkr)

Åtgärden är en förutsättning för etablering av gruvdrift i Dannemora, vilket kommer att ge nya arbetstillfällen i norra Uppland.

5.1.4 Utredning och projektering av höghastighetsjärnväg (250 mnkr)

Det här är ett paket som innebär en kraftfull satsning på utredning och projektering av Götalandsbanan. Regeringen har valt att återigen utreda om man över huvud taget ska bygga banan, men vi vill snarare utreda hur det ska gå till. I paketet ingår även fortsatt projektering av Västlänken i Göteborg och Norrbotniabanan.

5.2 Konkreta vägprojekt med byggstart under 2009 eller inom ett år

5.2.1 Sidoområdesåtgärder, miljöåtgärder, ny beläggning m.m. (500 mnkr)

En rad olika sidoområdesåtgärder (t.ex. sidoräcken, rensning av slänter) som minskar risken för allvarliga följder vid avkörningar.

5.2.2 E 4 Boviken–Rosvik (Piteå) (30 mnkr)

Utbyggnad till mötesfri standard. Vi har i vår infrastrukturinriktning föreslagit att det inte blir fyra fält utan en s.k. 2+1-väg vilket avsevärt minskar kostnaden, men fortfarande ökar säkerheten.

5.2.3 Mitträckessatsningar i olika delar av landet (600 mnkr)

Viktiga åtgärder för att öka trafiksäkerheten.

5.2.4 Upprustning av vägnät (400 mnkr)

En upprustning av vägar i framför allt Västernorrland och Jämtland där större vindkraftsutbyggnad planeras.

6 Rättsväsendet

Om inget görs åt underskotten i rättsväsendet skulle polisen antagligen bli tvungen att säga upp personal. Färre anställda inom polisen skulle leda till ett sämre fungerande rättsväsende och dessutom bidra till en förvärrad arbetslöshetskris. Att säga upp civilanställda i stället för poliser är inte ett bra sätt att hantera problemet; då skulle polisernas arbetstid gå åt till arbetsuppgifter som i dag utförs av exempelvis receptionister och häktesvakter. Precis som i andra

delar av den offentliga sektorn är nettobesparingen av att säga upp personal liten, och den samhällsekonomiska förlusten stor.

Regeringens förslag om ett extra tillskott på 150 miljoner kronor till polisen är bra, men otillräckligt. Vi uppskattar att polisen behöver ett tillskott på ytterligare 200 miljoner kronor redan i år. Trots att polisen redan har stora underskott kompenseras de inte för de kostnader som EU-ordförandeskapet 2009 kommer att kosta. Detta innebär att underskottet kommer att eskalera. Det finns också stor risk att polisen närvaron ute i landet blir ännu sämre, då nödvändiga resurser centraliseras till ordförandeskapet.

Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag om ytterligare medel till rättsväsendet.

7 Rödgrönt ROT-avdrag

Vänsterpartiet har tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet tagit fram ett annat och mer omfattande förslag till ROT-avdrag än det regeringen presenterat.

Det rödgröna ROT-avdraget leder till förbättrade boendemiljöer och till att fler är beredda att renovera, bygga om och effektivisera sin energianvändning – en satsning där alla är vinnare och som innebär tusentals nya jobb, minskad klimatpåverkan och en ökad framtidstro i vårt land.

Det finns stora renoveringsbehov i flerfamiljshusen, inte minst i miljonprogrammen. Genom totalrenoveringar uppnås ökade möjligheter till en förbättrad social utveckling, en stor sysselsättningseffekt samtidigt som energianvändning i fastigheterna minskar. Eftersom så många av flerfamiljshusen är byggda under en kort period sammanfaller flera hundratusen lägenheters upprustningsbehov tidsmässigt.

Med ett stöd skulle 40 000–50 000 lägenheter i flerfamiljshus, primärt miljonprogram – hyreshus och bostadsrättsföreningar – kunna totalrenoveras per år. Vi föreslår därför att möjligheten till stöd för alla flerfamiljshus som genomför totalrenovering förutsatt att renoveringen leder till minst 30 % minskad energianvändning införs. Två miljarder kronor satsas per år. Stödet bör utgå till 50 % av arbetskostnaden upp till ett tak om 100 000 kr per lägenhet (dvs. 50 000 kr i stöd per lägenhet).

Landets radhus-, villa- och bostadsrättsägare bör få beskedet att vi kommer att behålla det nuvarande ROT-avdragets grundläggande konstruktion. Taket fortsätter därmed att vara 100 000 kr, skattereduktionen är fortsatt 50 % av arbetskostnaderna och fortsätter att vara knutet till individen och de ROT-arbeten som i dag omfattas kommer även att omfattas med vår modell.

För att främja ROT-arbete med en klimatprofil föreslår vi att det existerande ROT-avdraget utvidgas med en extra klimatbonus för radhus, villor, ägarlägenheter och bostadsrättsföreningar som genomför energieffektiviseringar. Klimatbonusen bör kopplas till den enskilda fastigheten och är på 10 % utöver ROT-avdraget och ges upp till 10 000 kr i avdrag per småhus eller

Fel! Okänt namn på

antal lägenheter i en bostadsrättsförening. Bonusen bör kopplas till åtgärder som rekommenderas i fastighetens energideklaration.

Vi anser att man bör ställa krav på F-skattesedel för den som ska utföra ROT-arbete med skattereduktion. Seriösa företag måste slippa illojal konkurrens. Vi menar att man bör gå småföretagen till mötes i kritiken mot regeringen och utforma systemet så att avdraget görs i efterhand. Därför föreslår vi att man bör säga nej till regeringens ”fakturamodell” som innebär att framför allt småföretag som redan i dag ofta har stora likviditetsproblem missgynnas konkurrensmässigt.

Vi vill begränsa avdraget till fastigheter i Sverige. Vårt förslag till ROT-avdrag är dessutom tidsbegränsat eftersom man då uppnår störst konjunktur-stabiliserande effekt. Vi kommer dock att behålla ROT-avdraget så länge det behövs för att bekämpa jobbkrisen.

Totalt föreslår vi att det tillförs 6 miljarder kronor per år för ett brett ROT-program som både rymmer en vidgning av det ROT-avdraget regeringen infört och en stor satsning på att totalrenovera flerfamiljshus i miljonprogrammen. Sammanlagt bedöms detta skapa omkring 15 000 fler jobb.

8 Ge alla unga en chans

Regeringens s.k. satsning på aktiv arbetsmarknadspolitik är ingenting annat än en uppräknig av kostnaderna för arbetslöshetsersättning och långtidsarbetslöshet. Vänsterpartiet har i tidigare motioner lagt förslag på offensiva satsningar på utbildning och aktiva åtgärder för arbetslösa, högre akasseersättning och en särskild utbildningsersättning för att förhindra uppsägningar inom industrin. Tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet föreslår vi nu också ett akut paket för de ungdomar som lämnar gymnasiet i år.

De som är unga i dag ska bära upp samhället imorgon. Unga människor står för en stor och positiv kraft i vårt samhälle, de är kreativa och ser nya lösningar. Att ingjuta hopp och framtidstro i dagens unga generation är en framtidsinvestering.

Kunskap och bildning är en väg till personlig frigörelse och utveckling och ett allt viktigare verktyg för att skapa välstånd och internationell konkurrenskraft.

Regeringen har inte använt de goda åren med högkonjunktur för att rusta vare sig de människor som behöver utbildning eller Sverige som nation; i stället har antalet utbildningsplatser i allt från arbetsmarknadsutbildning till högskola dragits ned.

De närmaste åren står vi inför enorma utmaningar. Antalet unga som lämnar gymnasiet är rekordstort och arbetsmarknaden försämras kraftigt. Ungdomar är inte en homogen grupp och alla drabbas inte lika hårt av krisen. Särskilt svårt på arbetsmarknaden är det för unga utan slutbetyg från gymnasiet och unga med funktionsnedsättning. Den redan mycket höga ungdomsarbetslösheten kan komma att stiga dramatiskt om inget görs och de som står

längst ifrån arbetsmarknaden kommer att drabbas hårdast. Samtidigt som vi möter en ekonomisk kris står vi inför en långsiktig demografisk utmaning där antalet äldre ökar.

Alla goda krafter i samhället måste nu mobiliseras. Att skapa möjligheter och en ljusare framtidsbild för dagens unga generation är en nyckel för att klara framtidens utmaningar. Det behövs ett ledarskap där de unga känner att vi står bakom dem. Vi vill erbjuda en politik som gör att de unga kan växa och utvecklas och därmed bidra med sin fulla potential. Vi vill visa en modern väg in i framtiden.

8.1 A. Ge alla nittiotialister en chans

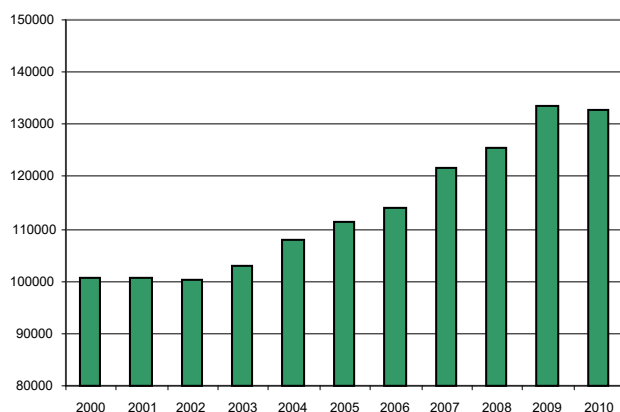
De som föddes under rekordåret 1990 är nu snart på väg ut i vuxenlivet. I juni lämnar ca 130 000 unga, födda 1990, gymnasieskolan. Det är den största årskullen på många år, i storlek jämförbar med fyrtiotalisterna.

Samtidigt viker arbetsmarknaden kraftigt. Nittiotalisterna tar studenten mitt under en djup lågkonjunktur – när det är svårt även för dem med god utbildning och relevant yrkeserfarenhet att få jobb. Arbetslösheten bland ungdomar är hög redan i dag. Enligt Statistiska centralbyrån är var fjärde ung person arbetslös. Sverige har den näst högsta ungdomsarbetslösheten i EU, enligt Eurostat.

Den moderatstyrda regeringen har sedan den kom till makten stängt dörrar för människor, inte minst för de unga. De har tagit bort tre tusen högskoleplatser, försenat etablerandet av yrkeshögskolan och skjutit till alldeles för lite resurser till kvalificerad yrkesutbildning. De skar ned en tredjedel av alla komvuxplatser, nu har en reträtt inletts, men det är långt kvar till den kapacitet som fanns inom komvux 2006.

Diagram 1. Rekordstort antal studenter lämnar gymnasiet 2009 och 2010

19-åringar

Källa: SCB.

Fel! Okänt namn på

Det är viktigt att nittiotalisterna får en bra start på vuxenlivet. Vi föreslår därför:

8.1.1 Sommarundervisning för studenter utan grundläggande behörighet

Den enskilt viktigaste orsaken till att ungdomar inte får jobb är bristande utbildning. Därför är det av största vikt att nittiotalisterna har fullständiga gymnasiebetyg som kvalificerar dem till högre studier. Vi vill göra en särskild insats med sommarundervisning så att de som inte har grundläggande behörighet får möjlighet att läsa upp det, omedelbart, i sommar. I samband med undervisningen ska också studenterna erbjudas karriär- och studievägledning.

8.1.2 Sommarjobb

Ett sommarjobb ger praktik, erfarenhet av arbetslivet och nya kontakter. Vi vill att fler av dem som lämnar gymnasiet ska erbjudas sommarjobb. Vi vill därför tillskjuta 300 miljoner kronor i stimulans till de kommuner och landsting som ordnar sommarjobb. Det möjliggör en månads sommarjobb för 90 000 personer förutsatt att kommunerna står för halva kostnaden.

8.1.3 10 000 fler sommarkurser i högskolan

Förra året var det närmare 9 000 personer som sökte men inte blev antagna till sommarkurser vid landets högskolor och universitet. Med tanke på läget på arbetsmarknaden och att en så stor ungdomsgeneration nu lämnar gymnasiet finns det anledning att tro att söktrycket i år kommer att öka ytterligare. Vi föreslår därför 10 000 extra sommarkurser på högskolor och universitet.

8.1.4 Karriär- och studierådgivning till unga

Unga på gymnasiet saknar erfarenhet och kontakter med arbetslivet. I det rådande läget är det särskilt viktigt att nittiotalisterna är välinformerade om vilka utbildningsmöjligheter som finns och inom vilka branscher prognoserna visar att det kommer att finnas efterfrågan på arbetskraft. Vi vill att ytterligare resurser tillförs som gör en extra insats när det gäller studie- och yrkesvägledning för alla som går sista terminen på gymnasiet under kommande år.

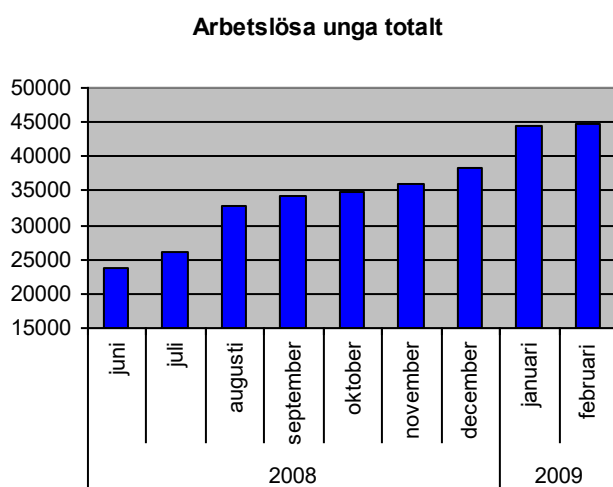
8.2 B. Investera i utbildning och praktik som ger jobb

Risken är stor att många ungdomar under de närmaste åren kommer att ha stora problem att få jobb – och att det första mötet med arbetsmarknaden blir en besvikelse. Vi vet att ungdomar ofta drabbas hårt när arbetsmarknaden försämras. Visstidsanställningar och vikariat minskar vilket gör att många unga som precis kommit in på arbetsmarknaden får avsluta sina arbeten. Samtidigt blir det betydligt svårare för dem som söker sitt allra första jobb att

Fel! Okänt namn på

finna ett när antalet jobb minskar – och när det finns många arbetssökande med mer yrkeserfarenhet som konkurrerar om jobben.

Diagram 2. Antal arbetslösa unga ökar

Källa: Arbetsförmedlingen.

Vi föreslår därför ett brett investeringspaket i utbildning och praktik som ger jobb:

8.2.1 Ett brett ungdomslyft

Den enskilt viktigaste orsaken till att unga inte får jobb är bristande utbildning. Många av dem som står långt ifrån arbetsmarknaden saknar grundläggande utbildning från gymnasiet och ibland till och med från grundskolan. Arbetsförmedlingen beräknar att totalt 120 000 unga kommer ut på arbetsmarknaden mellan 2009–2012 utan slutbetyg från gymnasiet. Behovet av extraordinära insatser för att möta deras utbildningsbehov är därför stort. Vi vill redan till sommaren 2009 sätta ett tillfälligt program med 10 000 platser för unga arbetslösa som vill komplettera sin utbildning så att de får grundläggande behörighet – Ungdomslyftet. Programmet ska innebära att långtidsarbetslösa (arbetslösa mer än tre månader) mellan 20 och 24 år som vill komplettera ofullständiga grundskole- och eller gymnasieutbildningar ska kunna göra det. Programmet bör till att börja med sträcka sig under en tvåårsperiod och berättiga till särskild ungdomslyftsersättning eller till aktivitetsstöd för dem som kvalificerat sig för det. Krav ska ställas på ett aktivt deltagande i utbildningen för att ersättning ska erhållas. Utbildningen ska kunna arrangeras inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen eller på folkhögskolor. Tiden i programmet ska vara flexibel och anpassad efter de utbildningsbehov som individen har, men maximalt kunna pågå under ett år.

Fel! Okänt namn på

Ett sådant program skulle samtidigt minska trycket på arbetsförmedlingen och skapa större möjligheter för arbetsförmedlarna att ge ett mer individuellt stöd även till dem som står närmare arbetsmarknaden.

8.2.2 Fler utbildningsplatser på komvux, KY och högskola

Trots att ungdomskullarna växer kraftigt under de kommande åren har regeringen minskat antalet studieplatser på både komvux och högskola. Risken är betydande att vi nu står inför ett historiskt trendbrott där andelen ungdomar som har möjlighet att gå vidare till högre studier för första gången kommer att minska. Vi vill kraftigt bygga ut både komvux, kvalificerad yrkesutbildning (KY) och högskola. Vi vill göra en ömsesidig långsiktig överenskommelse med några branscher som ser framtida brist på kompetens och utbildat folk. Om staten nu, även i tuffa tider, tar sitt ansvar och utbildar genom yrkesvux och KY, bör dessa branscher kunna garantera praktikplatser, traineejobb eller överbrygningsjobb för att inte förlora framtida konkurrenskraft. Vi vill bygga ut högskolan med minst 3 685 platser, komvux med minst 4 700 platser och KY med minst 2 500 platser redan i år.

8.2.3 Traineeprogram i välfärden

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) finns det stora behov av nyrekryteringar i den offentliga sektorn inom de närmaste åren, bl.a. på grund av pensionsavgångar. Rekryteringsbehovet är stort när det gäller t.ex. vårdbiträden och yrkeslärare – men också när det gäller andra yrkesgrupper. Vi vill investera 1 miljard kronor i ett traineeprogram i välfärden – 500 miljoner kronor redan på tilläggsbudgeten för 2009. Det räcker till ca 3 000 traineeplatser.

8.2.4 Praktik- och karriärcoachning på högskolan

För att få jobb behöver ungdomar referenser och erfarenheter från arbetslivet. Vi ser stora behov av att långsiktigt brett förbättra kontakterna mellan utbildning och yrkesliv både i gymnasieskolan och komvux liksom på högskolan. Redan i år föreslår vi 100 miljoner kronor för att bygga ut möjligheterna till praktik och karriärrådgivning på högskolan.

8.2.5 Praktik för nytexaminerade akademiker

När jobbkrisen förvärras drabbas även unga välutbildade hårt. Vi vill genomföra en särskild jobb – och praktiksatsning på statliga myndigheter riktad till de unga som är på väg att avsluta sina studier och nu möter en hård arbetsmarknad.

8.2.6 Starta eget för unga

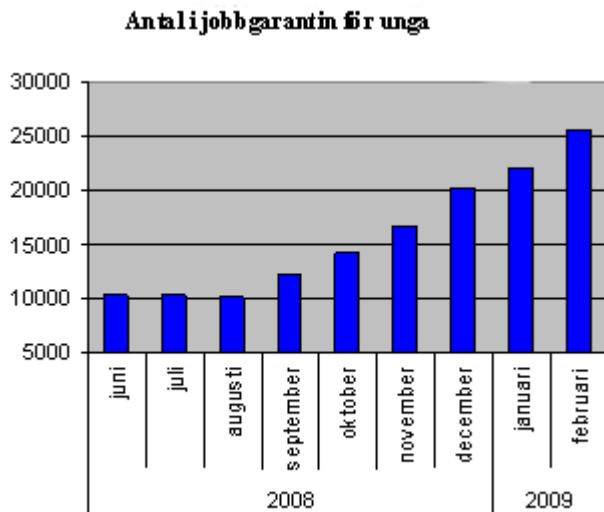
Ungas vilja att starta företag är stor. Men i dag kan inte den som är under 25 år ta del av stödet till näringsverksamhet. Sverige behöver ett starkare entreprenörskap. Därför vill vi låta även yngre ta del av stödet till eget företagande.

8.3 C. Snabbare och flexiblare insatser för långtidsarbetslösa ungdomar

Långtidsarbetslösheten bland ungdomar stiger snabbt. Antalet personer inskrivna i jobbgarantin för ungdomar ökar dramatiskt och förväntas fortsätta öka kraftigt. I februari var nästan 25 000 ungdomar mellan 18 och 24 år inskrivna i jobbgaranti för ungdomar. Ytterligare 5 600 var öppet långtidsarbetslösa och drygt 700 ungdomar var inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin. Samtliga av dessa drygt 30 000 ungdomar hade varit arbetslösa mer än tre månader.

För att möta den ökande långtidsarbetslösheten behövs ett mer modernt och flexibelt angreppssätt. Vi menar att varje ungdom måste bemötas individuellt och ges stöd på sina egna villkor och utefter sina egna förutsättningar. Dessutom måste Arbetsförmedlingen ha några resurser att erbjuda, t.ex. när det gäller vidareutbildning.

Diagram 3 Antalet personer i jobb- och utvecklingsgarantin för unga ökar snabbt

Källa: Arbetsförmedlingen.

8.3.1 Snabbare och mer flexibla vägar till aktiva insatser

Vi föreslår att de unga som enligt Arbetsförmedlingens bedömning behöver det ska få ta del av jobbgarantin omedelbart. Jobbgarantin för unga är ett stelbent regelverk som inte tar hänsyn till individen. Först måste varje ungdom vara inskriven på Arbetsförmedlingen i tre månader för att få del av garantin. Därefter förspills ytterligare tre månader innan det ges möjlighet till utbildning eller praktik. Vi menar att tiden i passiv arbetslöshet är förödande och måste kortas. Arbetsförmedlingen måste få möjlighet att bemöta ungdomar i arbetslöshet som individer på ett mer flexibelt sätt.

Fel! Okänt namn nå

8.3.2 Bättre stöd till unga med funktionsnedsättning

Unga med funktionsnedsättning är dubbelt utsatta på arbetsmarknaden och är överrepresenterade bland de långtidsarbetslösa. För att Arbetsförmedlingen ska kunna erbjuda bättre stöd behövs extra resurser. Vi vill därför avsätta 25 miljoner kronor till Arbetsförmedlingen för mer individuellt stöd för unga med funktionsnedsättning.

8.3.3 Möjlighet till längre praktik och utbildningar

I dag får en ung person som har varit arbetslös länge studera eller göra praktik i maximalt tre månader. Den gränsen är för kort. De allra flesta ungdomar behöver inte några längre utbildningar eller praktikplatser – men några gör det. Vi föreslår därför att regeln om högst tre månaders praktik eller utbildning utökas till maximalt nio månader.

8.3.4 Lärlingsplatser för långtidsarbetslösa ungdomar

Många unga som har gått utan arbete en längre tid behöver uppdatera sin kompetens men de saknar studievana och behöver en nära kontakt till arbetslivet för att göra det. Därför vill vi inrätta 4 000 lärlingsplatser där utbildningen motsvarar yrkeskomvux men är förlagd i yrkeslivet. De arbetsplatser som tar emot lärlingar får ersättning för det.

8.3.5 Jobbutbildning till unga

Många arbetslösa ungdomar har bristande utbildning. Utvärderingar från Institutet för Arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) visar att yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning är en framgångsrik insats som leder till jobb. Vi har tidigare lagt fram förslag om att bygga ut den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen. Vi har ett gemensamt förslag om att redan i år investera i 3 500 årsplatser i yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning som riktas till unga under 25 år, och avsätter 250 miljoner kronor i tilläggsbudgeten för 2009 för detta.

8.3.6 Förstajobbetavdrag

För de unga som är långtidsarbetslösa och som saknar den praktiska erfarenheten och de rätta kontakterna för att komma in på arbetsmarknaden vill vi investera i ett generöst förstajobbetavdrag. Det innebär att de arbetsgivare som anställer en ung långtidsarbetslös får göra ett skatteavdrag två tredjedelar av lönen under maximalt tolv månader. Arbetsförmedlingen ska anvisa platserna för att uppnå önskvärd sysselsättningseffekt och garantera kollektivavtalsenliga löner.

Tabell 3. Ungdomspaket (s, v, mp)*Miljoner kronor*

	TB2009
A. Ge nittioalisterna en chans	
Sommarundervisning på komvux (15 000 platser)	130
Sommarjobb till unga (90 000 platser)	300
Sommarkurser i högskolan (10 000 platser)	100
Karriär- och studievägledning	100
B. Utbildning och praktik för jobb	
Ungdomslyft (10 000 platser)	321
Fler platser KY, komvux & högskola (10 885 platser)	470
Traineeprogram i välfärden (3 000 platser)	500
Praktik och karriärcoachning på högskolan	100
Praktik i statliga myndigheter	100
C. Snabbare och flexibla insatser för långtidsarbetslösa	
Lärlingsutbildningar (4 000 platser)	200
Bättre stöd till unga med funktionsnedsättning	25
Jobbutbildning till unga (3 500)	250
Förstajobbetavdrag (5 000 platser)	325
Totala kostnader	2 921

9 Rödgrönt miljöfordonspaket

Vänsterpartiet har också tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet tagit fram ett miljöfordonspaket.

Omställningen av den svenska fordonsparken har kommit av sig och miljöbilsandelen av fordonsförsäljningen ökar inte längre. Parallellt med detta befinner sig den svenska fordonsindustrin i djup kris. Det gäller inte bara de två stora personbilstillverkarna, som dominerar den allmänna debatten, utan också buss-, lastbils- och arbetsmaskinstillverkare. Underleverantörer drabbas mycket hårt, liksom själva bilhandeln. Fordonsindustrins aktörer, berörda fackförbund och miljörorelsen är tydliga med att det behövs insatser för att ställa om den svenska fordonsparken.

Svensk fordonsindustri måste påskynda omställningen till produktion av mer miljösmarta fordon för att vara konkurrenskraftig i framtiden.

Vårt budskap är tydligt till fordonsindustrin. Vi kommer att ställa allt hårdare krav på de fordon som säljs i Sverige. Kostnaden för att äga och använda fordon med höga utsläpp kommer att öka. Men vi är också tydliga med att vi är beredda att ta ansvar för att stimulera till en omställning av fordonsparken. Vi vill öka stimulanserna för att få bort gamla miljöfarliga bilar och andra miljöfarliga fordon och i stället få in nya miljöbilar och mer miljövänliga

Fel! Okänt namn på

tyngre fordon. Volvos och SAAB:s miljöbilar och Volvos och Scantias tyngre fordon med miljöprofil ska naturligtvis stimuleras, inte motarbetas.

Vi lägger nu ett gemensamt förslag som skulle minska bilismens miljöpåverkan och bidra till att vi når våra klimatmål samtidigt som svensk fordonsindustri gynnas.

9.1 Tydlig miljöbilsdefinition

- ? De oklarheter som i dag råder kring definitionen av "miljöbil" hämmar försäljningen av miljösmarta bilar. I dag gäller olika regler för olika lagstiftningar, det finns även oklarheter mellan det lokala och nationella regelverket. Vi föreslår en enhetlig miljöbilsklassning. Vi vill att det ska finnas tre klasser som används vid alla regelverk som rör miljöbilar.
- ? Klassindelningen ska vara sådan att den successivt skärps i takt med att hela bilparken förändras i miljövänlig riktning.
- ? Miljöbilsdefinitionen ska inkludera hårda säkerhetskrav, i linje med kraven på statliga fordonsinköp (5 stjärnor i Euro-NCAP och antisladdsystem).
- ? Vi föreslår att Vägverket ges i uppdrag att presentera förslag till en sammanhållen och skärpt miljöbilsdefinition att införa 2010.

9.2 Beskattning av fordon

- ? Bilar med låga utsläpp ska gynnas och bilar med höga utsläpp ska betala mer, t.ex. genom en ökad koldioxidrelatering av förmånsbeskattningen och fordonsbeskattningen.

9.3 Miljöbilspremie

- ? Vi föreslår en förlängd miljöbilspremie året ut om 10 000 kr per bil, för en kostnad om 250 miljoner kronor.

9.4 Allmän skrotningspremie

- ? Vi vill investera i en tillfällig allmän skrotningspremie under 2009. Premien ska uppgå till 5 000 kr per bil. Bilen måste vara tillverkad före 1989.

9.5 Upp till 25 000 kr i grön bonus: kombinerad skrotnings- och miljöbilspremie

- ? En tillfällig extra generös skrotningspremie införs med krav på att man ersätter den skrotade bilen med en ny miljöbil på 20 000 kr. Antalet skrot-

Fel! Okänt namn på

ningspremier begränsas till en per person och år och bilen måste ha ägts i minst ett år av den som skrotar.

- ? Om bilen är tillverkad före 1989 utgår även en allmän skrotningspremie på 5 000 kr. Sammanlagt uppgår då premien till 25 000 kr.

9.6 Stimulans för utbyggnad av infrastruktur för nya bränslen

- ? Biogas: Vi vill påskynda utbyggnaden av förnybara bränslen genom ett investeringsprogram fr.o.m. nästa år. Programmet ska stimulera en utbyggnad av den svenska biogasproduktionen och distributionen för att möjliggöra tillgångar på mackar med biogas runtom i landet. El-laddstationer: Vi vill också främja utbyggnaden av el-laddstationer.
- ? I år vill vi avsätta närmare 100 miljoner kronor i särskilda stimulanser för utbyggnad av laddstationer för elbilar och biogas.

9.7 Efterhandskonvertering

- ? Vi vill i år och nästa år införa en konverteringspremie för byte från bensin till etanol, biogas eller el, inom en budgetram på minst 175 miljoner kronor över en tvåårsperiod. 5 000 kr för byte bensin till etanol och 10 000 kr för byte till biogas och el.
- ? Efterhandskonverteringens syfte är att kompensera för den svenska bilparkens bristande miljöbilsprofil. Stödet är också motiverat ur ett fördelningspolitiskt perspektiv. Stödet till efterhandskonvertering ska inte göras permanent.

9.8 Omställning av tunga fordon

- ? Vi vill ge ett tydligt besked till landets tillverkare av tunga fordon att även dessa måste ta ansvar för omställningen. Vi vill se över möjligheterna att införa stimulanser för att påskynda utbytet till bussar och lastbilar som framförs på förnybara bränslen: el, hybrid eller bränslecell.
- ? I år vill vi avsätta 50 miljoner kronor i ett tillfälligt investeringsstöd för att stimulera förnyelsen av bussparken i en mer miljövänlig riktning. Stödet ska utformas tillsammans med bussbranschen och utgå om 50 till 100 000 kr.

Kostnad för programmet

Miljöbilspremie, skrotningspremie och grön bonus	400 miljoner kronor 2009
Infrastruktur nya bränslen	100 miljoner kronor 2009
Efterhandskonvertering	100 miljoner kronor 2009 (och 75 mnkr 2010)
Investeringsstöd bussar	50 miljoner kronor 2009
Totalt 2009	650 miljoner kronor 2009

Fel! Okänt namn på

10 Övriga förslag

10.1 Expansionen av Regeringskansliet

Regeringen föreslår att anslag 4:1 Regeringskansliet m.m. ökas med ytterligare 141,7 miljoner kronor. Regeringskansliet har fått stora resursökningar de senaste åren, främst till förberedelser och genomförande av det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd, men även till övrig verksamhet.

Den största delen i vårtilläggsbudgeten står förslaget till anslag på ytterligare 81 miljoner kronor till förberedelserna och genomförandet av det svenska ordförandeskapet för ytterligare kostnader för möten med anledning av krisen på finansmarknaden. Regeringen avsatte i budgeten för 2009, Budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1), 770 miljoner kronor för utgifterna för det svenska ordförandeskapet. Vänsterpartiet anser att de redan betydande avsatta medlen bör räcka för att täcka även dessa utgifter. Även Regeringskansliet bör anpassa sig till den rådande lågkonjunkturen, som regeringen själv hänvisar till som kristid, och anpassa sina kostnader till de givna anslagen. Vänsterpartiet anser därför att de här anslagna resurserna med fördel bör användas till arbetsmarknadspolitiska åtgärder och utbildningssatsningar. Vänsterpartiet avvisar därför denna anslagsökning.

10.2 Inga mer pengar till Swedfund

Av det kapitaltillskott på 600 000 000 kr till Swedfund regeringen föreslår är 300 000 000 kr aviserade sedan tidigare. Vänsterpartiet avvisar att Swedfund ska tillföras ytterligare 300 000 000 kr utöver de tidigare aviserade medlen. Swedfunds kapitaltillskott är tänkt att finansieras från anslag 1:1 *Biståndsverksamhet* under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Andra utgifter under anslaget ska således minska i motsvarande grad.

I en utvärdering som Sadev (Institutet för utvärdering av internationellt utvecklingssamarbete) gjort av Swedfund konstaterar man att avslutade investeringar inte har följts upp på ett systematiskt sätt och att det därför inte går att dra säkra slutsatser kring effekterna av projekten. Trots det skjuter regeringen alltså till 300 miljoner kronor i vårens tilläggsbudget.

Att regeringen så okritiskt lägger detta ansvar och dessa stora resurser på det statliga riskkapitalbolaget Swedfund är kanske inte så överraskande men icke desto mindre oacceptabelt. Vänsterpartiet har inget emot biståndsinsatser som berör företag, men dessa ska i första hand rikta sig till företag i fattiga länder och ska dessutom gå till insatser som är underställda de biståndspolitiska målen och som utvärderas gentemot dem.

Under året har det även framkommit att Swedfund anlitar fonder i skatteparadis för att göra investeringar i utvecklingsländer. Föregående år överfördes 98 miljoner kronor, eller 20 % av Swedfunds samtliga investeringar under 2008, via skattebefriade finanscentrum där insynen är obefintlig och alla transaktioner hålls hemliga. Skatteparadisens totala brist på transparens bidrar

dessutom till att dölja kapitalflykt från just fattiga länder. Att pengar från biståndsbudgeten filtreras genom sådana skatteparadis är självklart helt oacceptabelt.

Vänsterpartiet anser att Sverige, enligt norsk modell, bör förbjuda alla nya biståndsinvesteringar i fonder som är registrerade i skatteparadis. Så länge Swedfund inte kan garantera att svenska biståndspengar inte hamnar i fonder i skatteparadis bör de inte beviljas några nya kapitaltillskott.

10.3 Ingen utförsäljning av Nord Pool ASA

Vänsterpartiet vill se ett ökat demokratiskt ägande i energisektorn för att öka det folkliga inflytandet över landets energiförsörjning och bidra till ökad långsiktighet och snabbare energiomställning. Regeringen driver den motsatta linjen, och förslaget om utförsäljning av det nordiska elbörsföretaget Nord Pool ASA är det senaste i raden av privatiseringsförslag. Riksdagen bör inte bemyndiga regeringen att avyttra aktier i Nord Pool ASA eller avveckla bolaget.

10.4 Offentligt biträde i utlänningsärenden

Regeringen har vid flera tillfällen föreslagit neddragningar av anslaget för offentligt biträde i utlänningsärenden. Vänsterpartiet är mycket kritiska till det. Vi anser att det inte ligger i linje med de krav på ökad rättssäkerhet och kvalitet som den nya instans- och processordningen i utlänningsärenden ställer upp. Nu föreslår regeringen en förstärkning av anslaget med 70 miljoner kronor. Vi välkomnar att behovet av ökade medel säkerställs men avvisar att satsningen finansieras genom en motsvarande minskning av anslag 1:5 *Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden*.

Regeringen föreslår vidare att anslag 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* ska kunna användas för finansiering av användandet av tolkar. Vi motsätter oss detta eftersom det riskerar att urholka anslaget ytterligare. Därmed avslår vi den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 8 Migration uppförda anslag 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* (avsnitt 2.2.8 i propositionen).

10.5 Försäkringskassan

Regeringen avsätter i tilläggsbudgeten för 2009 ytterligare 600 miljoner kronor till Försäkringskassans förvaltningsanslag. Det är välkommet men inte tillräckligt. Försäkringskassan har äskat om 950 miljoner kronor 2009 för att klara sin verksamhet under det kommande året. Med nuvarande sparbetning måste personalstyrkan minska med ytterligare 1 500 anställda. Servicen på Försäkringskassan är av avgörande betydelse för tilliten till välfärdssamhället. Vi uppskattar att 350 miljoner kronor skulle behöva tillföras anslag 2:1 *För-*

Fel! Okänt namn på

säkringskassan redan under 2009. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag på ytterligare ökning av Försäkringskassans anslag.

10.6 Bidrag till psykiatri

Vänsterpartiet anser att regeringens satsningar inom psykiatri är otillräckliga. Att regeringen nu föreslår ytterligare en neddragning av anslaget 1:8 Bidrag till psykiatri med 685 000 kr, visar att regeringen inte menar allvar med löften att satsa på psykiatri. Anslaget föreslås användas för utökning av platser på psykologutbildningen. Vi är inte emot fler platser på psykologutbildningen men det ska inte ske på bekostnad av bidrag till psykiatri. Därmed avslår vi den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslag 1:8 *Bidrag till psykiatri*.

10.7 Bidrag till lönegarantiersättning

Till följd av den ekonomiska krisen höjer regeringen anslaget till den statliga lönegarantiersättningen. Vänsterpartiet välkomnar detta. Enskilda löntagare ska inte riskera att stå utan lön när ett företag går i konkurs. Sedan årsskiftet har regeringen dock slopat statens förmånsrätt att återkräva utbetald lönegaranti i samband med konkurser och företagsrekonstruktioner. Detta innebär att återbetalningarna till staten beräknas minska från 35 % till 10 % av den utbetalda lönegarantiersättningen. Vänsterpartiet motsätter sig detta beslut. Mot bakgrund av det som anförs bör riksdagen återställa reglerna om statens förmånsrätt för lönegarantiersättning till de regler som gällde innan 2008 års ändring.

10.8 Sametingsbyggnaden i Kiruna

Regeringen föreslår en neddragning av anslaget till Sametinget med 5 000 000 kr för att bidra till finansieringen av anslag 1:7 *Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar* under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutna näringar. Anslaget fick en engångsvis förstärkning på 10 miljoner kronor under 2009 för att fortsätta processen med den föreslagna sametingsbyggnaden i Kiruna. I september 2004 gav regeringen i uppdrag åt Statens fastighetsverk att utreda uppförandet av en sametingsbyggnad i Kiruna. En utredning om en byggnad för Sametinget slutfördes under våren 2005. Regeringen har aviserat, i Budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1), att den har för avsikt att fortsätta processen med en föreslagen sametingsbyggnad i Kiruna (se prop. 2008/09:1 utg.omr. 1 s. 31).

Vänsterpartiet finner det ytterst märkligt att först avisera en engångsförstärkning på 10 miljoner kronor för att ett halvår senare minska det anslaget med 50 %. Vänsterpartiet anser att det är anmärkningsvärt att processen dragit ut så långt på tiden. Framför allt anser Vänsterpartiet att det med anledning av

Fel! Okänt namn på

den djupa långkonjunktur som Sverige nu är inne i är viktigt med offentliga investeringsobjekt som kan bidra till att stimulera sysselsättningen. Följaktligen borde projekteringen för en sametingsbyggnad ha påskyndats. Vänsterpartiet avvisar därför regeringens förslag på neddragning.

Stockholm den 30 april 2009

Lars Ohly (v)

Marianne Berg (v)

Hans Linde (v)

Lena Olsson (v)

Ulla Andersson (v)

Jacob Johnson (v)

Elina Linna (v)

Alice Åström (v)